

Plazido Mujika

Deia, 1983-08-06.

Hil honetan, abuztuak, 27, beteko da Loiolako etxean Plazido Mujika hil zela lehen urtea. Aurreratu egin naiz egun batzu, urtebete berandu bait nabil.

Joan den urtean atzerriratua nebilela gertatu zen heriotza: Azpeitiko jaiak direla eta DEIAko orrialdeetan Plazido Mujikaren heriotza berri egin zait orain.

Urtebete berandu nabil, beraz.

Caracas-en nengoela izan nuen Plazidorekin arremanetan hasteko egokiera; Gaztelera-euskara ia 2.000 orrialdeko hiztegi aberatsa 1963an argitaratu aurretikoa izan zen, garai hartan ez bait zen gaurko euskal instituzioen babesik, aitzitik, eragozpena Franko, eta argitara bidean zen hiztegia saltzen lagundu genion, Ameriketan eta hemen. Plazido Mujikak bere lan erraldoia nola sortu zenaren berri egileak berak eman zigun hiztegiarekin batera etorri zen eranskinean.

Honetarako, biografia laburrak jarriko gaitu Josulagunak sentitu zuen "arreta izkutuaren" aurrean. 1906garrengo apirilak 16 jaio zen Orian (Urnietari dagokion auzategian), algodoneraren aurrez aurre bertan lan egiten zutenentzat eraikitako etxe-erreskadan; handik pasa ginen batean erakutsi zidan non. Urte batzu barru, 1917an, Altzara aldatu zen sendia (hemen hil zitzaion urte gutxi dela anaia, Iñaki Mujika Arregiren aita); bi urte gero, hamahiru urtekin sartu zen Andoaingo apaizgaitegira; hau erre aurretik, 1922an Loiolan gogojardunak egin eta bertako egitea erabaki zuen: hemen filosofia amaitu eta Colombia-ko Pasto-ra bidali zuten 1929an; ez zen eskutsik joan: Alfonso XIIIgarrenak Santa Kruzari opari egindako turuta eraman zuen; beranduegi, ordurako hila bai zen (1926ean); Pasto-n behin 3.000 metro gorako mendian zebilela ikusi zuen enbor baten azpian aldizkari zati bat: "jaso nuen -dio Plazidok- kuriositatez, eta ARGIA idatzita ikusi nuenean tximistak jo banindu bezalako zirrara sentitu nuen; Santa Kruzek utzia zen, han ibiltzen omen zen zaldiz eta".

Fede gizona eta bide batez euskalzale zen Plazido gazteak aise lotu zituen biak Goi agindu bezala, eta han bertan hartu zuen asmoa: Euskal Herriratzen zenean hiztegi bat eskeiniko zion.

Eta bai hitza ederki bete ere.

Askok ez dute ezagutzen lan handi honetaz kanpo egin zituen beste idazlanak: *Jesusen Biotzaren Deyan* eta *Argian* idatzi zituenak, batzutan izen ordekin ezagunenak: "Txurdin" eta "Intzinda". Alemanieratik itzulpenak egin zituen: Svenson-en "*Noni eta Mani*", S. Weiser-en "*Mendiko Argia*", (Bilbo, 1968).

Loiolako saildutegian itzali zitzaigun orain dela urtebete eskas; orduan nire agurra egitera joaterik izan ez nuenez, dijoakio inoiz berandu ez den Lekura nire oroitzapena.